

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مازندران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

طرح دوره (Course Plan)

نام درس : روش های کنترل کیفی در آزمایشگاه بالینی	نوع درس: تئوری	عملی
رشته و مقطع دانشجویان: علوم آزمایشگاهی. کارشناسی پیوسته	محل اجرا: پیراپزشکی آمل	
پیش نیاز: بیوشیمی پزشکی ۲- خون شناسی ۲	تعداد واحد: ۱ واحد	
گروه مدرسین: مژده سادات محمدیان	دانشکده و گروه آموزشی: پیراپزشکی آمل. علوم آزمایشگاهی	
مدت و شکل دوره: یک نیمسال تحصیلی	نیمسال و سال تحصیلی: دوم ۹۶-۹۷	

شرح درس: تضمین کیفیت در آزمایشگاه پزشکی عبارتست از اعمال روشهای مختلف آماری، علمی و نظارتی در جهت نیل به حداکثر صحت و دقت نتایج تستها و به حداقل رسانیدن خطاها. در برنامه کنترل کیفی عوامل متاثرکننده آزمایشات بررسی می شود و با ثبت و مستندسازی آنها تلاش می شود تا از تکرار مجدد آنها جلوگیری شود و گزارشاتی حتی امکان بدون خطا به دست بیمار و پزشک برسد.

هدف کلی: آموزش اصول کلی کنترل کیفیت در آزمایشگاه، روشهای انجام آنها و نظارت بر کلیه تستها به نحوی که کارشناس علوم آزمایشگاهی بتواند از صحت و دقت آزمایشات بالینی اطمینان حاصل نماید و در مدیریت کیفی آزمایشگاه به مسئول فنی کمک نماید.

اهداف ویژه: مروری بر روشهای کنترل کیفی در آزمایشگاههای تشخیص طبی:

1. آشنایی با لزوم انجام برنامه‌های کنترل کیفی در آزمایشگاه تشخیص طبی و سطوح برنامه‌های کنترلی در آزمایشگاه
2. دستور العمل تضمین کیفیت در ارتباط با کنترل خطاهای قبل از آزمایش، هنگام آزمایش، بعد از آزمایش
3. اصطلاحات و مفاهیم کنترل کیفی: دقت و صحت، حساسیت و اختصاصیت، خطاهای راندوم و سیستمیک
4. روش‌های آماری مورد استفاده در کنترل کیفی آزمایشگاه تشخیص طبی
5. روشهای کنترل کیفی داخلی، رسم نمودار - Levey - jenning - قوانین - west gard و سایر نمودارهای کنترل کیفی
6. کنترل کیفی خارجی، آزمایشگاه‌های رفرنس، برنامه‌های آموزش مداوم
7. کنترل کیفی نمونه‌گیری، دستگاه‌ها، تجهیزات و روش‌های آزمایشگاهی در بخش بیوشیمی
8. کنترل کیفی نمونه‌گیری، دستگاه‌ها، تجهیزات و روش‌های آزمایشگاهی در بخش هماتولوژی و بانک خون
9. کنترل کیفی نمونه‌گیری، دستگاه‌ها، تجهیزات و روش‌های آزمایشگاهی در بخش میکروب شناسی
10. کنترل کیفی نمونه‌گیری، دستگاه‌ها، تجهیزات و روش‌های آزمایشگاهی ایمونولوژی و سروولوژی

دانشجویان پس از طی دوره دوره باید بتوانند:

1. لزوم انجام برنامه‌های کنترل کیفی در آزمایشگاه تشخیص طبی و سطوح برنامه‌های کنترلی در آزمایشگاه را شرح دهد.
2. دستورالعمل تضمین کیفیت در ارتباط با کنترل خطاهای قبل از آزمایش، هنگام آزمایش، بعد از آزمایش را شرح دهد.
3. اصطلاحات و مفاهیم کنترل کیفی: دقت و صحت، حساسیت و اختصاصیت، خطاهای راندوم و سیستمیک را بیان نماید.
4. روش‌های آماری مورد استفاده در کنترل کیفی آزمایشگاه تشخیص طبی را توضیح دهد.
5. روش‌های کنترل کیفی داخلی، رسم نمودار - Levey - jenning - قوانین - west gard را انجام دهد و تفسیر نماید.
6. شناخت کلی از روش‌های مختلف کنترل کیفی داخلی و خارجی در آزمایشگاه داشته باشد و نتایج ارسالی از آزمایشگاه‌های رفرنس کشور را تفسیر نماید.
7. روش‌های کنترل کیفی نمونه‌گیری، دستگاه‌ها، تجهیزات و روش‌های آزمایشگاهی در تمامی بخش‌های آزمایشگاه (بخش بیوشیمی، هماتولوژی و بانک خون، میکروب شناسی، ایمونولوژی و سروولوژی) را بیان کند و به کار ببندد.

فهرست ممتوا

تئوری: ۷۷

عملی:

روش تدریس:

ارائه سخنرانی، پرسش و پاسخ با دانشجویان، ارائه اسلایدها و فیلم‌های آموزشی، حل مسائل و کیس‌های کنترل کیفی در کلاس و بحث در رابطه با آنها.

مواد آموزش:

وایت برد، مازیک ، پاورپوینت و ویدئوپروژکتور

جدول زمانبندی ارائه درس

جلسات	تاریخ	موضوع	نام مدرس	شیوه تدریس	مواد آموزشی
جلسه اول	۹۶/۱۱/۲۹	سطوح برنامه‌های کنترل کیفی، تضمین کیفیت	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه دوم	۹۶/۱۲/۶	اصطلاحات و مفاهیم کنترل کیفی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه سوم	۹۶/۱۲/۱۳	روش‌های آماری مورد استفاده در کنترل کیفی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، حل مسئله	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه چهارم	۹۶/۱۲/۲۰	روش‌های کنترل کیفی داخلی، نمودار لوی جنینگ و قوانین وستگارد	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، حل مسئله	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه پنجم	۹۷/۱/۱۹	سایر نمودارهای کنترل کیفی و کنترل کیفی با استفاده از نمونه‌ها و نتایج بیماران	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، حل مسئله	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه ششم	۹۷/۱/۲۶	کنترل کیفی خارجی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه هفتم	۹۷/۲/۲	کنترل کیفی بخش بیوشیمی و میکروب شناسی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه هشتم	۹۷/۲/۹	کنترل کیفی بخش هماتولوژی - بانک خون و ایمنولوژی - سرولوژی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور
جلسه نهم		امتحان	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور

وظایف و تکالیف دانشمو:

حضور فعال در کلاس، شرکت در بحث کلاسی، پرسش و پاسخ (کوئیز کتبی) در هر جلسه، یافتن پاسخ سوالات مطرح شده در کلاس، حل مسائل ارائه شده و رسم نمودارهای کنترل کیفی در هر جلسه.

شیوه ارزشیابی دانشمویان:

ارزیابی تئوری: پرسش و پاسخ (کوئیز کتبی) در هر جلسه، حل مسائل ارائه شده در کلاس و در پایان هر جلسه، امتحان

تستی پایان ترم

ارزیابی عملی

منابع:

1. Henry J.B., Clinical diagnosis and management by laboratory methods. 22th edition, 2011.
2. Stewart C.E., Basic quality assurance practices for clinical laboratories. 2008.

۳. کنترل کیفی در آزمایشگاه هماتولوژی، علی ملکی، انتشارات اندیشه رفیع

4. کنترل کیفی مواد و تجهیزات آزمایشگاهی، دکتر امیر سید علی مهبد، انتشارات کتاب میر

ملاحظات :

درس یک واحدی، به صورت هشت جلسه دو ساعته برگزار شد.

معاون آموزشی دانشکده:

امضاء مدیر گروه:

در ادامه طرح درس ضمیمه گردد.